

Обліково-аналітичні засади управління власним капіталом: теорія та практика

Сучасний етап розвитку економіки України потребує невідкладного подолання кризи. Сталий економічний розвиток залежить передусім від ефективної діяльності суб'єктів господарювання, а їхня фінансова стійкість – від дієвого управління власним капіталом.

Основним джерелом забезпечення управління фактичною інформацією є бухгалтерський облік та економічний аналіз. Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку й відображення у звітності власного капіталу належать до проблем, розв'язання яких дає змогу користувачам бухгалтерської звітності визначати фінансові можливості підприємства. Комплексний економічний аналіз власного капіталу уможливує оцінювати рентабельність, ефективність його формування та використання, виявляти фінансові резерви, що спонукає приймати обґрунтовані управлінські рішення для стійкого розвитку агроформувань на короткостроковий період і довгострокову перспективу.

Проте недостатня розробленість методології обліку та аналізу власного капіталу перешкоджає окресленню стратегічних напрямів розвитку підприємств, знижує ефективність управління й ускладнює накопичення капіталу. У контексті зазначених проблем заслуговує на увагу монографія А.В. Джошар «Теорія та практика управління власним капіталом (обліково-аналітичний аспект)»¹. У науковій праці досліджуються теоретичні аспекти управління власним капіталом і розкриваються проблеми обліково-аналітичного забезпечення його формування й ефективного використання.

Архітектоніка монографії побудована на засадах системного підходу до аналізу власного капіталу підприємств: від теоретичних аспектів функціонування до управління та

його відображення у системі бухгалтерського обліку.

Генезис поглядів на економічну природу власного капіталу показує багатогранність досліджуваної економічної категорії, що зумовлює неоднозначність його визначення й проблем ведення бухгалтерського обліку. На основі опрацьованих літературних джерел і систематизації підходів до трактування категорії «власний капітал» автор обґрунтовує його сутнісно-змістовне наповнення. Це забезпечує однозначність трактування власного капіталу для потреб бухгалтерського обліку підприємства. У монографії досліджено складові власного капіталу, що дає можливість надати пропозиції з удосконалення їх класифікації. Зазначені позиції сприяють поглибленню сучасної парадигми управління власним капіталом.

Автором удосконалено методичні засади бухгалтерського обліку використання нерозподіленого прибутку у складі власного капіталу, показано, як створення витратних та оціночних резервів оптимізує напрями використання нерозподіленого прибутку підприємств. Заслуговує на увагу запропонований «Звіт про нерозподілений прибуток (збиток)». Він спрямований на удосконалення обліково-фінансової інформації про утворення й використання нерозподіленого прибутку (збитку) і сприятиме її достовірності, своєчасності та аналітичності.

Наукову цінність являє наведений автором системний підхід і методичне забезпечення комплексного економічного аналізу власного капіталу. Це сприятиме обґрунтованості управлінських рішень для одержання певної рентабельності й кращої ефективності використання власного капіталу.

За результатами дослідження автором зроблено висновки та внесено пропозиції, що мають науково-прикладне значення для подальшого розвитку теорії і практики бух-

¹ Джошар А.В. Теорія та практика управління власним капіталом (обліково-аналітичний аспект): моногр. / А.В. Джошар. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2016. – 168 с.

галтерського обліку й економічного аналізу власного капіталу.

Монографії властива новизна, а її результати мають як теоретичне значення, так і практичне застосування. До її переваг слід віднести виважену структуру, наявність логічно побудованих схем, таблиць, які розкривають теоретико-прикладну сутність досліджуваної проблеми.

Разом із тим окремі положення книги не завжди належно обґрунтовані чи мають дискусійний характер. Так, розділ 2 набув би більшої аргументованості, якби необхідність удосконалення існуючої організації та методики обліку додаткового і резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) обґрунтовувалася з урахуванням притаманної сільськогосподарським підприємствам здатності забезпечувати самозростання власного капіталу.

Певним перебільшенням, з яким не можемо погодитися, є твердження про те, ніби акумулювання облікової інформації на пропонуваннях автором рахунках «забезпечить зростання розміру капіталу та оптимізує напрями використання нерозподіленого прибутку сільськогосподарських підприємств». Адже насправді облік лише сприяє формуванню й забезпеченню управління інформацією, необхідною для досягнення названих здобувачем цілей!

Загалом позитивно оцінюючи рецензовану монографію слід зазначити, що вона являє собою результат дослідження, виконаного на сучасному теоретично-практичному рівні, є цілісною оригінальною роботою, актуальною для науки і практики та буде корисною для науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

***В.О. ШЕВЧУК, доктор економічних наук,
професор, проректор з науково-педагогічної та наукової роботи
Національна академія статистики, обліку та аудиту***

* * *

Новини АПК

З початку року експорт до ЄС становить понад 700 млн дол. США

Заступник Міністра з питань євроінтеграції Владислава Рутіцька взяла участь у круглому столі «Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, Грузією і Молдовою: перші підсумки реалізації». До обговорення викликів та шансів, зокрема ЗВТ, були запрошені представники державних органів влади, дипломатичних установ, бізнесу та експертного середовища.

«За результатами двох місяців 2016 року експорт до Європейського Союзу складає більше 700 млн дол. США. Для прикладу роботи ЗВТ, загальний показник експорту за підсумками 2015-го становить 4,2 млрд дол. США. Висновки можете робити самі», – відзначила заступник Міністра.

Владислава Рутіцька звернула увагу на використання квот українськими виробниками. Станом на початок квітня експортери повністю використали квоти з меду, цукру, ячмінної крупи та борошна, оброблені томати, виноградні та яблучні соки, на 97% – квота на овес.

«Це ті квоти, які мають назву «перший прийшов – перший обслуговується». Щодо позицій за принципом ліцензування, то тут вже повністю використана квота з кукурудзи, на 88% – з пшениці та квартална квота з постачань м'яса птиці», – зазначила вона.

Заступник Міністра ще раз відзначила важливість процесу гармонізації законодавства України до вимог Європейського Союзу.

«Повномасштабне впровадження стандартів якості, які необхідні для експорту до ЄС, призведуть до загального росту якості української продукції та відкриють можливості для виробників експортувати на весь світ. Зараз ми ведемо щоденну роботу над приведенням у відповідність до всіх європейських вимог у законодавчій сфері. Затверджено план на 2016 рік, є відповідний перелік нормативно-правових актів, які мають вступити в дію у найближчі роки. Мінагрополітики спільно з Держветфітослужбою, а також міжнародними донорами технічної допомоги активно продовжують розробляти підзаконні акти, частина з яких вже знаходиться на погодженні у центральних органах виконавчої влади», – наголосила заступник Міністра.

Прес-служба Мінагрополітики України